

PLJESAK DLAN-OM

DOGAĐANJA
PREMIJERA PREDSTAVE:
TUŽNI KLAUN

ZANIMLJIVOSTI
ZNAKOVNI JEZIK KAO BREND
PIZZERIJI I KAFIĆA U BITOLI

STRUČNI TEKSTOVI
ŠTO JE AUDIZAM I KAKO GA IZBRABITI?
VOĐENI POLJACI
SUPERPROFESIONISTI
GLAVNIK OSIGURA
SRPANSKI
REKORDNI

UMJETNOST
"PORTRET ŽENE - "GLUHA" - (TIŠINA)"

broj.

PLJESAK DLAN-OM

ISSN 2991-1168

Broj 2 / srpanj / 2023

UREDNIŠTVO

Izdavač: Udruga “Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Glavni urednik: Angel Naumovski

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Urednici: Lino Ujčić i Angel Naumovski

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Fotografije: foto arhiv Dlan i Davor Nikolić

Dizajn na naslovnici: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

E-mail: udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

IBAN: HR 95 24020061100074154

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Časopis izlazi uz financijsku podršku:

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA

Riječ urednika 3 str.

DOGAĐANJA

*Premijera predstave:
“TUŽNI KLAUN”* 4 str.

ZANIMLJIVOSTI

*Znakovni jezik kao brend
pizzeriji i kafića u Bitoli* 6 str.

STRUČNI TEKSTOVI

*Što je audizam i kako ga
izbjeci?* 8 str.

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI

*Porijeklo cistercitskog
znakovnog jezika* 11 str.

DOGAĐANJA

*Jedna od najstarijih udruga
u Istri* 12 str.

UMJETNOST

Portret žene - “Gluha” 14 str.

ILUSTRACIJE

Nožna abeceda 15 str.

DOGAĐANJA

*21. Festival jednakih
mogućnosti* 16 str.

RADIONICA

*Umjetničko inkluzivno
bratstvo i sestrinstvo* 18 str.

„Gluih, nagluhi ili osobe oštećena sluha ...“

Dragi naši vjerni čitatelji i pratitelji naših programa i projekata,

sad je došao novi tj. sljedeći primjerak dragog nam časopisa „Pljesak DLAN-om“ za drugi džep. U jednom ste džepu sigurno pospremili prvi lipanjski broj, a nadamo se da imate još džepova. U slučaju da nemate ili nećete imati dovoljno džepova toplo vam preporučamo da sljedeće primjerke stavite na policu ili ako ste „digitalac“, slobodno i ubuduće te uvijek, prosurfajte na www.dlan.hr/pljesak/.

Zadnjih nekoliko godina, usudu-jem se reći, su se dogodili turbulentni i veseli trenuci, događaji, promjene, otkrića i slično u Udruzi „DLAN“ i njegovim projektima i programima. Znam, ponavljam, evociram, nabijam vam na nos Ali to je jače od mene.

Dakle, jedino smo kazalište u Hrvatskoj koje predstave i performanse na znakovnom jeziku prikazujemo ne samo u Zagrebu nego po Hrvatskoj i u Europi na kojima je posjećenost ispod prosjeka (mislim prvenstveno na Zagreb i Hrvatsku), odnosno na niskoj razini. Pretpostavljam, a i nadam se, da je kazališna kultura gluhih, nagluhih osoba i osoba oštećena sluha nerazvijena i apatična na trud, entuzijizam i volju gluhih glumaca da svoje kreativno stvaralačke zamisli podijeli sa publikom. Inače, ako želim biti zlonamjeran, koliko god govori ili papagajski ponavljali da trebamo podržavati jedan druge (mislim na gluhe, nagluhe i osobe oštećena sluha) i poticati jedne i druge na zajedništvo i borbu za

svoje mjesto u društvu, ali trla baba lan ... Svaka čast pojedincima i pravnim osobama, koje su postigle što su htjele i ostvarile ciljeve i zadaće, koji su poticali gluhe nagluhe i osobe oštećena sluha da se ujedine i izbore za svoja prava i želje, ali do zajedništva i jedinstvene sloge i zajedničke želje da budemo kao jedan i dišemo kao jedan je vrlo teško.

Prvo, heterogena smo zajednica gluhih, nagluhih i osoba oštećena sluha te potrebe, želje i ciljevi su nam različiti i vrlo vrlo vrlo neslični. Stalno spominjem i ponavljam riječi - *gluih, nagluhi i osobe oštećena sluha* – iz razloga kad se trebamo postaviti radi ostvarivanja prava, povlastica ili beneficija npr. za besplatno korištenje trajektnih usluga, ostvarivanja prava na znak pristupačnosti i to na mjestu uz more ili strogi centar grada onda smo gluhi i to sa debelim G ... Da ne nabrajam dalje ...

Kad nas populacija zdrava sluha (čujuće osobe, osobe sa invaliditetom zdrava sluha itd.) nazove „Gluhonijemima“, onda progovorimo da imamo ostatke sluha i da možemo govoriti i komunicirati bez velikih poteškoća – te nam ne trebaju komunikacijski posrednici ili stručni komunikacijski posrednici. Em smo gluhi, em smo nagluhi, em smo osobe oštećena sluha ... Kad bi počeli raspravljati o znakovnom jeziku neki će reći da su gluhe sobe koje koriste znakovni jezik, kao jedini jezik, nepismene u izražavanju hrvatskim jezikom. Možda u pisanom ob-

liku jer hrvatski jezik i hrvatski znakovni jezik, prema strukturi, lingvističkim istraživanjima i gramatici su različiti ... A kad nas prozovu Gluhonijemima jer imamo govorne mane ili se tako kaže iz jednostavne i obične navike ili se možda tako rimuje, onda graknemo, progovorimo i dere-mo se da znamo govoriti i nismo nepismeni, pardon gluhonijemi.

Kad su prava, povlastice i beneficije u pitanju tu smo bome jedinstveni, borbeni, strastveni i čak gramzivi, te nezasitni i truditi ćemo se da pod svaku cijenu ostvarimo što više toga, a kad je u pitanju kultura (i umjetnost) Gluhih, identitet Gluhih i znakovni jezik i da nas gledaju kao kulturno-jezičnu manjinu onda smo gluhi, nagluhi, osobe oštećena sluha ili kajtijaznam kaj – heterogeni. Zbog razloga (možda, ali ne mora biti) što su osobe koje koriste znakovni jezik nepismeni u hrvatskom jeziku, a to je uvreda za nagluhe, osobe oštećena sluha ...

Evo što sam nabrljao u ovoj uvodnoj riječi, to je prvi dio ... Ostalo ćete čitati u sljedećem ili sljedećim brojevima.

Sretno čitanje i još sretnije shvaćanje mojih redaka i onoga između redaka.

Svako dobro

Vaš Angel

PLJESAK
DLAN-OM

Premijera predstave:
“TUŽNI KLAUN”

U izradi dramsko-lutkarske predstave sudjelovali su i djeca oštećena sluha i njihova braća i sestre preko projekta 'Inkluzivno umjetničko bratstvo i sestrinstvo'

U četvrtak, 18. svibnja s početkom u 19 sati u Centru za kulturu Trešnjevka premijerno je izvedena kazališno-lutkarska predstava 'Tužni klaun' koju su pripremili i potpisali gluhi umjetnici iz Udruge 'Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura gluhih - DLAN'.

Ideju, sinopsis i režiju potpisuje Angel Naumovski, kostimografiju Iva Vrbos, scenografiju Lino Ujčić i Mingsheng Pi, a u predstavi glume Lino Ujčić, Mingsheng Pi, Angel Naumovski i Iva Vrbos.

U izradi dramsko-lutkarske predstave sudjelovali su i djeca oštećena sluha i njihova braća i sestre preko projekta 'Inkluzivno umjetničko bratstvo i sestrinstvo', sufinanciranom sa strane Ministarstva kulture i medija RH.

Ovo je priča o traženju sebe 'tamo vani', na nemilosrdnom tržištu punom oštre konkurencije. Protagonist smatra da je to nemoguće dok se suočava sa svojim jednim i najjačim protivnikom - samim sobom. Kroz predstavu ulazimo u svijet vlastitih frustracija, strahova i briga prateći protagonista dok otkriva svoje skriveno 'ja', svoj alter-ego, koji je bio zakopan pod njegovom tjeskobom, tiho čekajući da bude izvučen i stavljen pod svjetla reflektora života. Predstava ilustrira neizbježnost prihvatanja naše mračne strane, čak i kada smo osoba koja donosi svjetlo u živote drugih.

Fotografije: Davor Nikolić

Znakovni jezik kao brend pizzerije i kafića u Bitoli

Radmila i Martin otvorili su pizzeriju "Ulaf ste" u Bitoli, prvu tvrtku koja ima znakovni jezik

“Osobe s oštećenjem sluha ne bi trebale reći da ne mogu. Mi smo dokaz da se inicijativom, dobrom voljom i radom može uspjeti”, kažu Radmila Perić i Martin Angelov, koji su otvorili prvu kulturnu pizzeriju u Makedoniji u prvom znamenitom kafiću u Bitoli, "Ulaf ste".

Oba su partnera oštećena sluha, no to ih nije spriječilo da osnuju vlastiti posao koji će kao brend imati upravo znakovni jezik. “Svi smo mi isti. Želimo da drugi vide da smo sposobni. Radujemo se budućnosti. Svi jednaki, a ne omalovažavani i zapostavljeni u društvu. Slijepe i gluhe osobe ne

smiju biti diskriminirane. Neka svima postane jasno da i mi to možemo“, kaže Martin.

Prije dvije godine, odmah iznad Lenskog mosta u dijelu pješačke zone bulevara, otvorili su znameniti cafe "Ulaf ste", gdje posjetitelji mogu probati kvalitetnu talijansku kavu Martinovog majstorstva, prvoklasni salep, ostala pića, a sada i pizzu. Za lokal su odabrali izvorni bitoljski naziv "Ulaf ste".

“Kao dijete na ulici s prijateljima, u komuni, prijatelji su mi govorili 'ti si ulov'. I ja jedva pričam i mi koji imamo oštećen sluh teško izgovaramo riječi i umjesto v rekao sam f. Ovo je zvučalo simpatično onima

koji su slušali. Tako sam došao na ideju da se lokal zove 'Ulaf Ste'", kaže Martin.

Kuhaju pravu talijansku pizzu od brašna bez dodataka, s kvalitetnim sastojcima.

Majstorstvo su učili na obuci od svjetski poznatog pizza majstora Zorana Jovanovskog, koji je u zemlji otvorio "Accademia Pizzaioli Macedonia". Prošli su petodnevnu obuku, dobili certifikat i sada prave jednu od najukusnijih pizza u Bitoli.

Zanimljivo je da među kupcima izazivaju interes za znakovni jezik. Na zidu zgrade nalaze se slike sa znakovima za sva slova naše abecede. Neki od kupaca pokušavaju koristiti znakove kako bi im pokazali kakvu pizzu žele naručiti ili kako bi rekli "hvala" ili "lijepo" na znakovnom jeziku.

Za razvoj posla pomoglo im je nekoliko humanih ljudi i društveno odgovornih tvrtki. "Tražili smo sponzore. Bilo je ljudi koji su dobrovoljno davali pomoć i podršku našem radu.

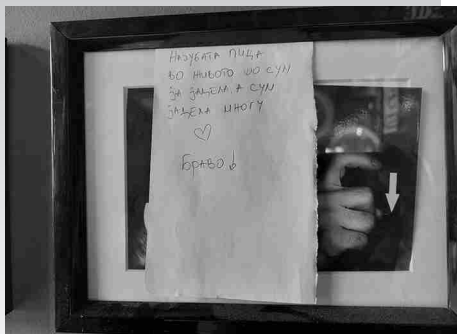
"Zajedničkim snagama i kreditom koji smo podigli uspjeti smo otvoriti prvu talijansku pizzeriju na znakovnom jeziku", dodaje Radmila.

Zajedno svladavaju sve prepreke i kažu da su spremni dokazati svijetu da i ljudi iz svijeta gluhoće nakon svojih uspjeha mogu biti glasni.

https://sdk.mk/index.php/magazin/so-znakovniot-jazik-soz-dadovme-brend-velat-bitolchanite-perik-i-angelov-od-prvata-znakovna-pitzerija-vo-makedonija/?fbclid=I-wAR3_ybrU5Urxh8qMPSvVhAZtdkLK30UBA21kx0AL-ExaFeR5Lg2mePds4bVg#.ZBf7XsdL3mU.facebook

Na zidu zgrade nalaze se slike sa znakovima za sva slova naše abecede.

Neki od kupaca pokušavaju koristiti znakove kako bi im pokazali kakvu pizzu žele naručiti ili kako bi rekli "hvala" ili "lijepo" na znakovnom jeziku. Neki ostavljaju i poruke.

Što je audizam i kako ga izbjeći?

Iako su gluhe* osobe zastupljene u popularnoj kulturi više nego ikad prije, još uvijek postoje nesporazumi i zablude o zajednici gluhih među populacijom koja čuje. Unatoč polaganom rastu svijesti, mnoge gluhe osobe i dalje doživljavaju predrasude i diskriminaciju u svakodnevnom životu. Audizam je još uvijek stvaran kao i bilo koji drugi oblik diskriminacije i potrebno ga je rješavati i na nacionalnoj i na međunarodnoj razini. Pojam 'audizam' skovan je 1975. godine u članku koji je napisao američki istraživač komunikacije i jezika, Tom L. Humphries, kao način da se opiše diskriminacija gluhih osoba. Audizam može imati različite oblike, kao što su komunikacijska diskriminacija, razne pretpostavke o tome što gluhe osobe trebaju ili mogu ili ne mogu učiniti, isključivanje gluhih osoba iz društvenog ili radnog okruženja itd.

*gluhi i gluhi: koristimo mala slova kada govorimo o audiološkom stanju nečiju, a velika slova kada govorimo o određenoj skupini gluhih osoba koje se identificiraju i sudjeluju u jeziku, kulturi i zajednici gluhih osoba.

Što zajednica gluhih ima za reći o audizmu?

Gluhe osobe susreću se u svakodnevnom životu sa raznim situacijama, preprekama, nesporazumima.. Takve situacije, osobito ako se ponavljaju, mogu imati doista štetan utjecaj na kvalitetu njihovih života. Zato je od iznimne važnosti da čujuća populacija ostane osjetljiva na ovo pitanje i da se educira o kulturi gluhih. Kako bismo iskustvo učenja učinili vrijednijim dobro jeznati što o svom iskustvu govore gluhe osobe.

Koji je primjer audizma s kojim se susrećete u svakodnevnom životu?

Barbara: «Tijekom razgovora na poslu, moji kolege koji znaju znakovni jezik međusobno komuniciraju glasom, čak i kad sam ja tu. To znači da ne mogu pratiti što govore, a kad ih pitam o čemu pričaju, često kažu "Reći ću ti kasnije". Tada uvijek dobivam vrlo kratke sažetke. Mogli su samo koristiti znakovni jezik kako bih ih mogao pratiti.

Uvijek sam zadnji koji dobije informaciju ili čak ne dobije nikakvu informaciju.»

Davy: «Osobe koje čuju često stereotipiziraju gluhe osobe i njihove sposobnosti, Da dam primjer: kad sam tek završio školovanje i krenuo tražiti posao, bio sam prisiljen otići u 'specijalizirani' centar za zapošljavanje gluhih

osoba. Rekao sam osobi koja mi je bila dodijeljena da mi pomaže da želim dobiti administrativni posao. Odmah su odgovorili: "Nećeš to moći jer su ti jezične sposobnosti preslabe."

Nisu me ni pitali ništa o mom obrazovanju ili vještinama, samo su me odmah (netočno) etiketirali kao slabog jezičnog znanja.

Frankie: «Ono što se često pojavljuje u mom svakodnevnom životu je tendencija drugih da „odlučuju“ umjesto mene. Dok sam bio student, rekao sam da želim studirati pravo na sveučilištu. Neki ljudi su spontano reagirali govoreći mi da je to nemoguće, jednostavno zato što sam gluhih.

Jeste li tijekom svog života primijetili pozitivne promjene u pogledu prepreka i/ili diskriminacije?

Barbara: «Više interesa za znakovne jezike, više znakovnih videozapisa na internetu s uključivanjem gluhih prevoditelja.»

Davy: «Najveća evolucija kojoj sam svjedočio je kvaliteta obrazovanja koje gluhe osobe dobivaju. Kad sam ja bio dijete, bilo je samo nekoliko gluhih ljudi koji su stekli visoko obrazovanje. U starijim generacijama, poput jednog od mojih roditelja, gotovo sve gluhe osobe bile su 'prisiljene' na tržište rada. Mlade generacije gluhih ljudi diplomiraju u puno različitih područja visokog obrazovanja i imaju mnogo mogućih karijera.»

Frankie: "Sve veći interes i poštovanje prema znakovnim jezicima."

Što osoba koja čuje nikada ne smije reći gluhoj osobi?

Barbara: «Imaš sreće što si gluha, ovdje je tako glasno» ili «O, jedna ti, ne čuješ».

Davy: «Možeš li govoriti? Koliko čuješ? Ovo su neka od pitanja koja najčešće dobivam. Čini se kao da ljudi koji čuju žele znati u kojoj se mjeri uklapam u "njihov" svijet zvukova, kao da mi to što mogu govoriti ili čuti donosi bodove i čini me "boljim" čovjekom.»

Frankie: «Smiješ li voziti? * Smijeh *»

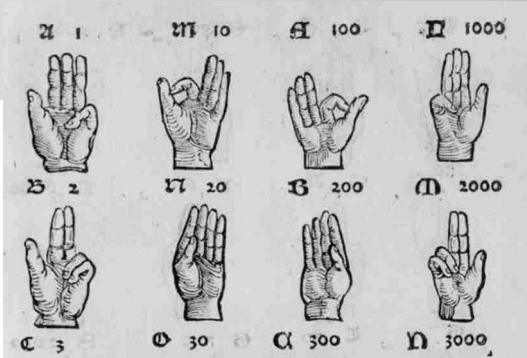
Mnogi ljudi nenamjerno počine audizam. Možete li podijeliti neke primjere diskriminacije koji bi mogli pomoći prajećnoj osobi koja čuje da je ne počini?

Barbara: «Prilikom predstavljanja gluhe osobe, mnoge čujuće osobe prvo navedu da se radi o gluhoj osobi, a zatim daju svoje ime ili opis tko je gluha osoba. Zašto je činjenica da je osoba gluha na prvom mjestu?!»
Davy : «Pustiti gluhe osobe da 'malo pričekaju' da dobiju informacije, a zatim dati kratak sažetak informacija kasnije. A ako gluhi ljudi kažu da žele informacije odmah, doživljavaju nas kao prigovarače.»

Frankie: «Očekivati da bilo kakav napor komunikacije, prilagodbe, dolazi isključivo od nas, gluhih. Mislim da bi život bio puno lakši kada bi svatko dao svoj doprinos.»
 Kao što možete pročitati, zajednica gluhih se svakodnevno suočava s mnogim vrstama prepreka. Neki su fizički, neki sustavni, dok su drugi jednostavno stavovi. Potonji je najmoćniji budući da iz njega nastaju prva dva.

Porijeklo cistercitskog znakovnog jezika

Autor: Scott G. Bruce

Cîteaux: Commentarii cistercienses,
sv. 52 (2001.)

U ljeto 1624. deset opata cistercitskog strogog obreda okupilo se u Vaux-de-Cernatu blizu Pariza kako bi izradili niz reformskih statuta koji su trebali potaknuti povratak herojskoj strogosti redovnika iz ranog Cîteauxa.

Predložili su novu unutarnju upravu i naredili usvajanje zanemarenih oblika osobnog asketizma. Disciplina šutnje bila je osobito važna za ideale reformatora. Opati Strogog obreda savjetovali su strogo njegovanje osobne šutnje u skladu sa Svetim pismom i spisima pustinjskih otaca, koji su jednoglasno hvalili ovaj običaj kao temeljnu sastavnicu redovničkog života.

Kao posljedica ove discipline, također su poticali redovnike da usvoje sustav ručnih znakova. Reformatori su željno povezivali upotrebu ručnih znakova sa strogim asketizmom pustinjskih otaca, ali po svoj prilici znakovni jezik ranih cistercita i njihovih imitatora iz sedamnaestog stoljeća nije bio proizvod kršćanske antike.

Umjesto toga, to je bila jedna od mnogih poznatih varijacija znakovnog sustava prvi put potvrđenih u desetom stoljeću u krugu samostana u Burgundiji, uključujući opatiju Cluny.

Povijest ovog tihog jezika tek je počela dobivati kritičku pozornost. Ova studija počinje raspravom o različitim oblicima neverbalne komunikacije korištene u ranosrednjovjekovnim monaškim zajednicama, s naglaskom na izvore za korištenje znakovnog jezika među cluniac redovnicima.

Zatim istražuje dokaze za usvajanje i primjenu ovog običaja u ranim cistercitskim opatijama. Potpunije razumijevanje povijesti samostanskog znakovnog jezika i njegovog prijenosa baca svjetlo na temeljni aspekt unutarnjeg života bijelih redovnika u srednjem vijeku.

Također otkriva neke od strategija koje su cistercitski opati koristili kako bi očuvali standarde discipline u svojim zajednicama.

<https://www.medievalists.net/2015/08/the-origins-of-cistercian-sign-language/>

Jedna od najstarijih udruga u Istri

U svibnju 2023. Udruga Udruga gluhih i nagluhih Istarske županije obilježila je 75. godina postojanja proslava se održala u Domu hrvatskih branitelja. Voditeljica programa proslave bila je Tatjana Vodnik, a na znakovni jezik sve je prevodila Lorena Benčić. To je jedna od najstarijih udruga u Hrvatskoj za gluhe i nagluhe, a ujedno i jedna od najstarijih udruga osoba s invaliditetom Istarske županije, te je od izuzetnog značaja za gluhe osobe i članstvo.

Gordana Antić, pročelnica za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije je sve nazočne je pozdravila i čestitala ovu veliku obljetnicu, te se referirala na dugih 75 godina i istaknula kako postoji svijest o inkluziji, puno prije nego smo mi počeli o njoj pričati. Za potrebe koje iskazuju kao osobe oštećenog sluha poručila je kako su oni ti koji trebaju nadležnima

ukazati na probleme koje imaju, dok je na nadležnima da ih riješe te da su im oni na usluzi.

U ime Grada Pule skupu se obratila i zamjenica gradonačelnika Ivona Močenić, koja je svima poželjela čim više uključivanja, kvalitetnog školovanja i inkluzije u zajednici. A o inkluziji, je govorila i tajnica Udruge Alma Zulim. "To je cjelokupan proces i pokret protiv predrasuda te poštivanje različitosti".

"Gluhe i nagluhe osobe znaju reagirati neprikladno, upravo jer se osjećaju isključeno. Okolina nije dovoljno osjetljiva, a nedostaje svijesti o tim razlikama. Inkluzija je neprekidni proces kroz koji učimo živjeti jedni s drugima". A osjećaj pripadnosti i jednakih mogućnosti treba imati svatko, a mi bi trebali težiti društvu u kojoj je svaka osoba cijenjena, poštovana i osnažena. Udruga gluhih i nagluhih Istarske župani

je ovim povodom podijelila je i zahvalnice suradnicima i partnerima: Istarskoj županiji, Gradu Puli, Gradu Rovinju, Gradu Pazinu, Gradu Poreču, Općini Marčana, Zakladi za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva, Tehničkom fakultetu u Puli, Dnevnom centru za rehabilitaciju Veruda Pula, HAKOM-u te ispred Istarskog foruma udruga s invaliditetom Zlatku Kuftiću, predsjedniku Udruge slijepih Istarske županije.

Tim povodom otvorene izloženi su likovni radovi četvero umjetnika Anamarije Sever Matas, Ilone Dobravac, Vjekoslave Sošić Žuža i Lina Ujčića.

Nazočni su uživali u svirci dvoje gitarista Dražena Malekovića i Roberta Vinceka iz Deaf Band Dlan-a iz Zagreba, a plesnu točku Bachata Mindfulness, koreografkinje Daria Udossi, izvelo je pet plesačica. To je ujedno bio i uvod u domjenak koji se održao nakon službenog programa u organizaciji domaćina.

«Portret žene – „Gluha“ (Tišina)»

To je ženski portret kojeg je naslikao Rafael na kraju svog firentinskog razdoblja, prije preseljenja u Rim. Ova slika ima vrlo dramatičnu sudbinu i više od dva stoljeća bila je spremljena u spremištima palače, naslonjena na zid, nitko nije mario za nju, kao da je iznad slike kletva.

Slika se spominje u inventaru ostavštine kardinala Carla de Medicija 1666., a u prosincu 1773. postaje vlasništvo firentinske galerije Uffizi, koja će do 1927. biti djelo nepoznatog autora. Međutim, nakon što je utvrđeno autorstvo Rafaela, što se danas smatra gotovo sigurnim, grad Urbino, rodno mjesto umjetnika, tražio je sliku natrag i tako se portret "Gluha" vratio u Urbino.

Tu je slika postala jedan od središnjih komada, ali njezinim nedaćama nije bio kraj. 15. veljače 1975. "Gluha" je zajedno s "Madonnom iz Senigallije" i "Bičevanjem Krista" Piera della Francesca oteta, a 23. ožujka 1976. pronađena u švicarskom Locarnu, nakon čega su vraćene u galeriju Brand.

Opis umjetničkog djela „Gluha“

Na dubokoj tamnoj pozadini prikazana je dama čije su crte raskoš i psihološka suptilnost. Njezino držanje prekrivenih ruku ukazuje na izravan utjecaj Leonarda da Vinci, umjetnosti koju su Leonardo Da Vinči i Rafael upoznali u Firenci., 2 , 3). Vjerujem da je Rafael namjerno oponašao "Mona Lisu" (ruke heroine) i "Ginevru de 'Benci" (izraz) – poput

slika Leonarda. "Gluha" Rafaela također sadrži psihološku tajanstvenost, određenu rezerviranost (zapravo, uporište za njezino ime - ovo je pokušaj tumačenja njezinog psihološkog stanja i osvjetljavanja pogleda u njegovim očima, nikakva prava priča iza toga nije vrijedna toga), ali u Rafaelovoj slici nema teške i namjerne misterije Leonarda da Vinci.

Rafael je mnogo bolji od Leonarda i razmišljao je o odjeći svoje junakinje: njezina gornja haljina gamurra (tipična ženska odjeća s kraja XV - početka XVI stoljeća), ukrašena pletenicom i baršunastom vrpcom, ima kompliciran kroj i bogati volumen, a u slici odjevnih predmeta različitih boja Rafael postiže delikatnu kromatsku ravnotežu.

Omjer nijansi zelene, crvene i smeđe doista je elegantan, a njihovu rezerviranost oživljava izrezana tkanina na ramenima koja strši izvezenom lanenom košuljom u boji slonovače i bijelom lanenom pregačom (tada je ovaj komad odjeće bio više dekorativni nego funkcionalni). Ako je "Mona Lisa" prikazana kao

vrlo neukrašena, za junakinju Rafaela njezin nakit - tri prstena, zlatna čipka i križ s emajlima - pokazatelj su visokog društvenog statusa.

Rubin s nazubljenim rubom (simbol blagostanja) govori da je ovaj prsten vintage, izrađen u gotičkoj tradiciji, a prstenje na kažiprstima (jedan od njih sa safirom - simbolom nebeske čistoće i čednosti) odražava modernije ukuse. Nema sumnje da je model Rafaela pripadao jednoj od plemićkih obitelji Firence ili Urbina.

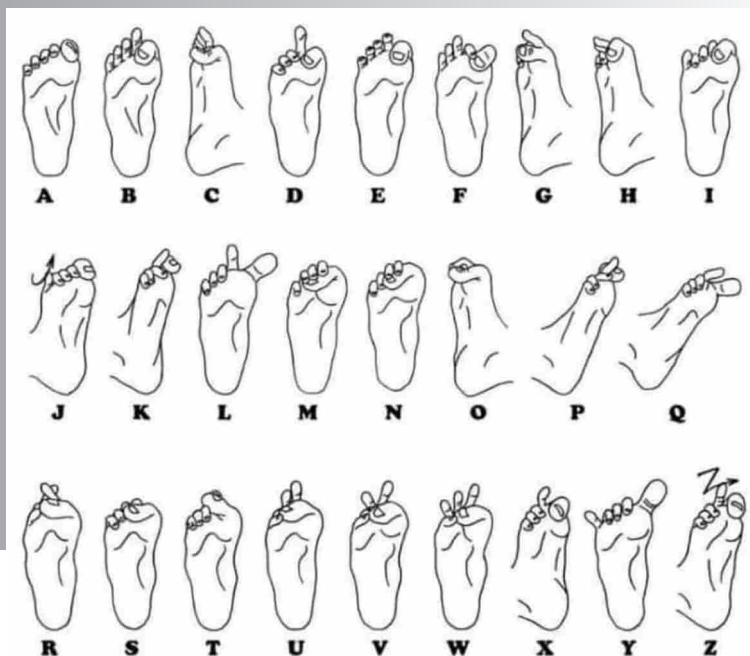
Rentgenska i spektralna analiza u infracrvenom zračenju omogućila je istraživačima da vide što se nalazi ispod gornjeg sloja boje. Zbog toga je postalo poznato da se nekoliko godina (od oko 1505. do 1509.) i lice i odjeća heroine značajno promijenila, promijenila je interpretaciju slike. Dakle, u početku je plemenita dama izgledala mlađe, sakupila je konačnu

verziju kose koja je isprva bila valovita i raspršena po ramenima, a dekolte haljine bio je dublji. S vremenom je slika postala stroža - na primjer, široka traka tkanine gotovo skrivena od očiju gledatelja dekoltea. Takve transformacije ukazuju na promjene u društvenom statusu junakinje, vjerojatno je da je bila udovica.

Kako su obitelji Montefeltro i Della Rovere bili pokrovitelji mladog Rafaela tako je jedna od hipoteza o nastanku portreta „Gluche“ vezano za mladu udovicu iz te obitelji, a tuga i sudržanost su aluzija na socijalni status u obitelji.

Lino Ujčić

Nožna abeceda

21. Festival jednakih mogućnosti (F=M)

Grupna volontera na Festivalu

Na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu od 23. do 25. svibnja 2023., održao se 21. po redu Festival jednakih mogućnosti (F=M), tradicionalna međunarodna manifestacija urbane kulture u organizaciji Društva tjelesnih invalida. Festival predstavlja osobe s invaliditetom koje s drugim umjetnicima nastupaju u glazbeno-scenskom i likovnom programu te u edukacijsko-rekreacijskim i sportskim igrama.

Svrha je Festivala javno pokazati stvaralačke mogućnosti izvođača programa, šireći poruku da i osobe s invaliditetom trebaju uživati ista prava i obveze poput drugih građana.

Festival je prilika da osobe s invaliditetom izađu iz svoja četiri zida i pokažu javno svoje stvaralačke mogućnosti te da se građanstvo upozna kroz tri dana druženja s njihovim umjetničkim i sportskim karakterom.

Ove godine nastupilo je više od 900 izvođača iz zemlje i inozemstva, od kojih oko 600 osoba s invaliditetom, i to iz ustanova i udruga iz cijele Hrvatske i inozemstva. Tu je bilo mnogo estradnih umjetnika, kao i 20 stručnjaka, te stotinjak volontera - studenata sa zagrebačkih fakulteta.

Prvi dan 21. Festivala započeo je tradicionalnim svečanim otvorenjem u 10 sati.

Glazbom, plesom i igrokazima predstavili su se: Centar za rehabilitaciju Varaždin, Centar za rehabilitaciju Pula, Udruga invalida rada Zagreba, OZANA - Dnevni centar za rehabilitaciju i radne aktivnosti iz Zagreba, Udruga roditelja djece s posebnim potrebama PUŽ - Put u život iz Zagreba, Grupa FACE, Udruga osoba s cerebralnom paralizom 'Srce' Split, Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida grada Varaždina, Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG iz Zagreba, Udruga djece s teškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom i njihovih obitelji iz Svetog Ivana Zelina, te djeca iz više zagrebačkih škola.

U sportskom smislu posjetitelji su mogli svaki dan sudjelovati u igrama mobilnosti, što znači da su imali mogućnost svladavanja zapreka u invalidskim kolicima i uvjetima simulirane sljepoće, te se predstavio i para badminton. Glazbom i plesom su se i drugog dana predstavljale centri, udruge i osnovne škole ali i društvo za cerebralnu paralizu iz Slovenije. Isto je bilo i trećeg dana živo, aktivno, veselo smjenjivali su se: glazba, ples, igrokazi, performansi, tjelesno - sportske aktivnosti...

A u cjelodnevnom likovnom programu kroz sva tri dana sudjelovali su: keramičari Andreja Cetušić Đurić i Tomislav Đurić; slikar Tin Ivan Marin; kipar Petar Čigir; slikarica

Jelena Perković; slikar i pirograf Viktor Paris; slikar nogama Stjepan Perković; slikarica Iva Vrbos; slikar Koča Popović; slikar Zdenko Udovičić; slikar Lino Ujčić; modelar ploča Joso Vranjković; slikarica nogama Marija Glavičić-Počuč; slikarica Andrea Belić; slikar Zoran Boras; slikar ustima Alen Kasumović; slikarica Ilona Dubravec; slikarica ustima Maria-Kristina Božičević; slikarica Elka Vukojević; slikar Josip Vukojević; slikar Nikola Vukojević; slikarica Boženka Stanša.

Voditeljica likovnog programa ove godine bila je Doris Drvosek-Kihars, studentica pete godine Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pohvalila je zajedništvo i obiteljsku atmosferu koja se osjećala u šatoru gdje su bili umjetnici, a istakla je interes i stranih turista.

Za Festival je interes pokazao i gradonačelnik Tomislav Tomašević koji se družio sa članovima udruge DLAN, sa Ivom Vrbos i Linom Ujčić, ali sa svim sudionicima izražavajući punu podršku.

Posjetitelje i goste zabavljali su dvojice gluhih gitarista iz Deaf Band Dlan-a,

Zagrebački gradonačelnik Tomašević sa Ivom i Linom na Festivalu

Dražan Maleković i Robert Vincek, koji su izazvali veliko oduševljenje.

I tako Festival svake godine zaista okuplja sve više osoba s invaliditetom kako bi ih uvjerio da je svaka od njih itekako vrijedna u svijetu u kojem živimo i sve više posjetitelja koji žele biti doprekrasne priče stvaralaštva, osjećaja, doživljaja, znanja, ideja, sposobnosti i zajedništva.

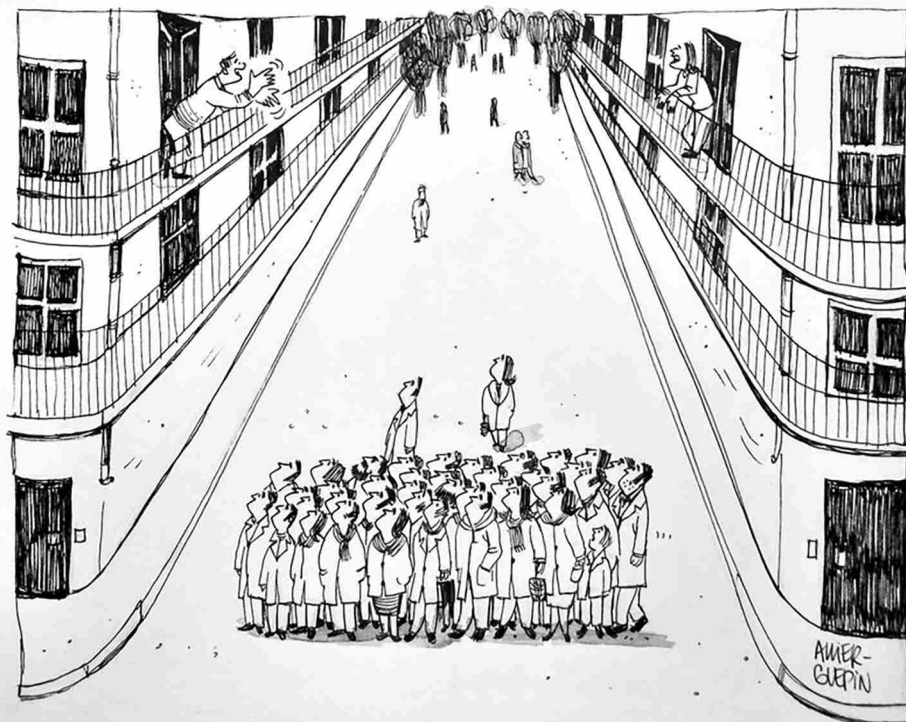

Gluhi likovni umjetnici na Festivalu

RADIONICA

Inkluzivno umjetničko bratstvo i sestrinstvo

UDRUGA "KAZALIŠTE, AUDIOVIZUALNE
UMJETNOSTI I KULTURA GLUHIH - DLAN